

Anna Røed

Skrevet av barnebarnet Marit Røed

Et av de første minnene jeg har om farmoren min, kanskje mitt aller første minne i livet overhode, er at jeg kysser et bilde av henne som foreldrene mine hadde stående i glass og ramme i stua der vi bodde. Kan ennå kjenne smaken av den glatte og kalde glassplata mot munnen, helt ulik den levende, bløte og varme farmoren som jeg kjente og var så glad i.

Farmor het egentlig Anna Lovise Andersdatter Varbergteien og var født 31. mars 1883. Noen steder kaltes hun også Anna Kaspersen, siden faren het Kaspersen til etternavn.

Hun vokste opp på Varbergteien, et lite gårdsbruk mellom Sando og Blindevannet, men flyttet til Berger da hun var 25 år gammel for å gifte seg med min farfar Jørgen Røed, som hun hadde truffet på dans på Berger brygge tre år tidligere. De fikk et langt og godt liv sammen, som resulterte i fem barn, åtte barnebarn og seksten oldebarn.

Anna og Jørgen med de fire eldste barna, ca.1918. Fra venstre: Liv, Anna, Elsa, Kolbjørn (Marits far), Jørgen og Aslaug. Jørg Petter er ikke født ennå (født i 1923)

Her er Anna og Jørgen med barn, svigerbarn og to barnebarn, sommeren 1946.

Fra venstre: Arne Bøckmann, Liv Ryther (f. Røed), Elsa Bøckmann (f. Røed), Jakob Ryther, Jørg Petter Røed, Margareth Røed (f. Eng) med Anne-Gull, Kolbjørn Røed med Marit på armen, Anna og Jørgen

Jeg er altså ett av disse barnebarna, og var så heldig å bo i samme hus som Anna og Jørgen fra jeg var seks år og til jeg flyttet fra Berger som sekstenåring. Det betyr at vi bodde under samme tak i hele ti år. Og i løpet av disse ti årene ble vi alle godt kjent med hverandre, sikkert både på godt og vondt, men jeg husker oppveksten bare som trygg og god. Og det var mye takket være farmor og farfar i andre etasje.

Berger i Jarlsberg

No. 1714 Eneret fot. O. Skarbø Stvar

Huset hvor de bodde ses midt i bildet (langs veien)

Siden jeg nå skal prøve å beskrive farmor, så kan jeg jo begynne med utseendet hennes, slik jeg husker det. Hun var liten av vekst, tykk rundt magen og med langt grått hår på hodet, som ble klippet av farfar når det ble altfor langt. Hun var litt hjulbeint og hadde ofte hovne og vonde bein. Dessuten hadde hun dårlige tenner, eller som jeg husker det - ingen tenner i det hele tatt. Hun fikk gebiss tidlig, og på alle bilder av henne smiler hun med munnen igjen. For hun var en forfengelig dame og jeg fikk aldri lov å se henne uten at gebisset var på plass!

Farmor var en hjemmets kvinne. Hennes jobb var å sørge for at alle i huset hadde det de trengte, at de fikk god og næringsrik mat, at klærne var rene og hele og at barna oppførte seg som folk. Og ikke minst at hjemmet deres var rent og pent. Huset de hadde bygget i 1912 var stort, 100 kvadratmeter i to fulle etasjer inneholdende foruten leilighet, også butikk og skredderverksted, så det må ha vært litt av en jobb å holde alt på stell, for først i 1915 ble det lagt inn vann fra Seterdammen i huset. Og foruten å oppdra sine fem barn hadde hun også ansvaret for sin egen demente mor, som var blitt enke i 1918.

Lek i hagen rundt 1920. Fra venstre: Liv, Aslaug, Elsa og Kolbjørn

Søsknene samlet i hagen, på slutten av 1930-tallet.

F.v: Kolbjørn (ferdigutdannet flyver i marinen), Liv, Aslaug, Elsa og Jørg Petter. Anna sitter i bakgrunnen

For farfar hadde andre ting å ta seg av. Han drev manufakturbutikk og skredderverksted, var engasjert i lokalpolitikken og musikklivet både på Berger og i Svelvik. Og som om ikke det var nok, gikk han også med planer om å drive sitt eget lille hotell. Derfor ble huset utvidet mot vest i 1924 med en sal og egen entre, men det var først i 1928 at drømmen om hoteldrift ble realisert. 16. april dette året åpnet Røedstad Hotell sine dører med farfar som innehaver. Men den daglige driften var det farmor som tok seg av. Moren til farmor døde i januar samme år og i kjølvannet av det ble det holdt auksjon over hennes ting. Innbiller meg nok at pengene fra auksjonen kom godt med i hotellets startfase!

Anna

Fra Rødstad hotell

Fremmedbok.
Lært av Sam & Sørensen AS, Oslo.

11

Dagen for ankomsten	For- og etternavn (fullt navn)	Fødsels-år og -dag	Fødselssted	Stilling eller beskjeftigelse	Hjemsted	Nasjonalitet	Siste oppholdssted	Bestemmelsessted (utfylles ved avreisen)	Hensikten med oppholdet i Norge (Utfylling kun for utreisende som ikke er bosatt i Norge)	Dagen for avreisen (utfylles ved avreisen)
15/3	Ingrid Aistheim	11/9-99	Wotting	Tingfører	Oslo	Norsk	Oslo	Oslo		16/3
27/3	Harald Spire	27/5-99	Oslo	Revisor	—	—	Tofte	Vittingfos		3/7/3
27/3	Bjørn Sjøgaard	2/4-03	Slavanger	Engkjøper	—	—	Slavn	Sola		
	F. J. Erikson	2/3-96	Oslo	Revisor	Wollens	—	Wollens	Wollens		16/4
17/4	Arvid Berg	3/1-88	Nordmark	Tommermark	Wollens	—	Tofte	Tofte		16/4
5/4	Oskar Traundal	8/5-88	F. Heier	—	Skole	—	—	—		7/6-7
1/6	Søren Nilsen	1/10-05	Algård	Tekstiltvasker	Algård	—	Drammen	Oslo		
4/6	Axel Nilsen	2/7-72	Brønnø	Ordnings	Oslo	—	Oslo	—		
10/6	L. og D. Dehnen	2/4-98	Oslo	Agent	—	—	Sævi	Sævi		
11/6	Harald Fjell	1/12-1911	—	Lagmann	Oslo	—	Oslo	Drammen		
12/6	Hans Foller	15-1-99	—	Revisor	—	—	Oslo	Oslo		
12/6	Bjørn Arberg	5/7-08	—	Inspektør	—	—	—	—		
11/6	Min Arnold Ervanson	2/7-1888	Veivang	Tjener	California	American	Sævi	Drammen	Lysthus	Lysthus
17/6	Arnold Ervanson	1884	Sævi	Retur	California	Norsk American	—	—	—	—
24/6	O. Langslet	1878	Vardal	Revisor	Oslo	Norsk	Oslo	Slavn		
12/7	Adolf Mørden	7/2-17	Oslo	Tommermark	—	—	—	Oslo		
22/7	Karl Kollstad	3/4-12	Trondhjem	Revisor	—	—	—	Drammen		
16/7	Knut Dahl	24/10-71	Almås	Proffesor	V. Akre	—	V. Akre	Oslo		18/7
17/7	Lars F. Fjell	1886	Oslo	Kaptein	Vefse p. Høyne	—	Høyne	—		
18/7	W. H. Høyne	1888	Drammen	Tommermark	Jungedal	—	Drammen	Drammen		

Fra «Fremmedbok for Rødstad Hotel 1928-1946» (gjestebok)

Hotellet ble ingen stor suksess og i januar 1946 ble det hele avviklet. Farmor var da 63 år gammel og hadde fått sine to første barnebarn. Men det skulle gå enda seks år før hun ble pensjonist. Og det skjedde i 1952. Sønnen Kolbjørn kom flyttende fra Svelvik med kone og to døtre, og svigerdatteren Margareth overtok butikken 19. juli 1952, som da ble hetende Jørgen Røeds Eft. Den gamle salen fra Rødstad Hotell ble omgjort til kjøkken og to stuer hvor farmor og farfar hadde sin egen lille pensjonistbolig. I fire år bodde det faktisk hele tre familier i huset. Farmor og farfar i salen, Kolbjørn og Margareth i hovedleiligheten og i annen etasje bodde datteren Aslaug med sin danske mann Bendt Daugård Hansen. Da de flyttet til Danmark i 1956 overtok farmor og farfar leiligheten deres og hadde dermed fin utsikt over alt som skjedde rundt kafeen og kafedammen.

Røeds hus med salen (til høyre)

Jeg (bildet til høyre) begynte på Berger skole i 1952, men fordi jeg var mye plaget av bronkitt hadde jeg mange fraværsdager. Da hendte det ofte at jeg fikk ligge hos farmor på soverommet deres, og siden det lå mellom kjøkkenet og stua hadde jeg full kontroll på alt som skjedde. Farfar satt vanligvis ved skrivebordet med ryggen vendt mot meg og skrev i sin "Minnebok", mens farmor var den som skulle stelle og ikke minst aktivisere den syke. Fast post på programmet var at hun kom med smykeskrinet sitt slik at jeg kunne rydde opp i det. Det var ikke mye gull og sølv, det gikk mest i perlekjeder i alle farger og varianter, og jeg var full av beundring!

Farfar Jørgen, Marit og Anne-Gull (Marits søster) og farmor Anna underveis på tur til Notodden, ca.1955

Hun var glad i å synge og fortelle eventyr. Det var de samme eventyrene hver gang, "Om hvordan reven fikk hvit haletipp" og om "Myrsnipa". Også lærte hun meg sanger, oftest med religiøst innhold, for farmor var et religiøst menneske. Jeg tror aldri hun tvilte på noe av det som sto i bibelen, og når det var gudstjeneste i kirken gikk hun dit sammen med farfar. De andre søndagene lyttet de til gudstjenesten i radioen, sang med på salmene og det hendte også at farfar tok fram fela og spilte med.

Farfar var skredder med fagbrev, men farmor var ikke borte hun heller. Hun sydde kjolene sine selv, ofte av blomstrete stoff. Og det var hun som lærte meg å sy. Hun hadde en Singer tråmaskin stående til høyre for kjøleskapet på kjøkkenet, og der fikk jeg boltre meg fritt.

Også var hun en kløpper i Kinaskakk. Hadde fast løype over brettet og med elegante og høye armbevegelser førte hun kulene sine trygt fra start til mål.

Ja, farmor var virkelig en hjemmets kvinne. Det eneste som engasjerte henne utenfor husets fire vegger var Indre og Ytre Misjon og Berger Husmorlag. Hun holdt seg alltid beskjedent i bakgrunnen av sin mer ambisiøse mann, og solte seg nok litt i glansen fra ham. At hun var stolt av ham var det aldri noen tvil om og de to holdt sammen gjennom hele livet.

17-4 Gullbryllup 1958

feires på Berger torsdag den 17. april av kjøpmann Jørgen Røed og hustru Anna, f. Teien.

Brudgommen er født på Modum 22. februar 1879 og bruden 31. mars 1883 i Sande. Røed kom til Berger i 1905 der han åpnet egen skredderforretning. En tid senere gikk han over til kjøpmannsyrket og drev, inn-til han for få år siden trakk seg tilbake, manufakturforretning i egen gård på Berger. Også til kommunale verv har Røed vært nyttet og har bl. a. sittet som

medlem av Sande herredstyre. Han har vært en interessert sanger og musiker og har som sådan nedlagt et stort arbeide som dirigent for det tidligere Berger Mannskor og for Svelvik Mannskor.

Fru Røed er en arbeidssom og elskverdig hjemmets kvinne, som har vært en god støtte og hjelp for mann og barn. Begge er fortsatt friske og i full vigør. Brudeparet har hatt 5 barn, hvorav 4 lever. De har 7 barnebarn.

DIAMANTBRUDEPAR PÅ BERGER 17/4-1968

Fhv. kjøpmann Jørgen Røed og hustru Anna, f. Teien, kan den 17. april i år feire diamantbryllup og således se tilbake på 60 års ekteskapelig samliv.

Brudgommen er født på Modum 22. februar 1879 og bruden 31. mars 1883 i Sande.

Røed kom til Berger i 1905 der han bl. a. i en årrekke har drevet egen forretning i manufaktur. Forretningen overdro han i 1962 til sin svigerdatter. Røed har i de senere år drevet birokt som hobby.

Jørgen Røeds store interesse har vært sang og musikk. Han har virket som dirigent for tidligere Berger Mannskor og for Svelvik Mannskor og har nedlagt et stort arbeide der. Han har også i sin tid vært nyttet til kommunale verv. Bl. a. har han sittet som medlem av Sande herredstyre.

Fru Røed har alltid vært en hjemmets kvinne som med sin arbeidsinnsats der har betydd meget for mann og barn. Hun steller fremdeles sitt hjem med iver og interesse.

Begge ektefeller er fortsatt friske og kjekke til tross for høy alder. De har hatt 5 barn, hvorav 4 lever. De har 8 barnebarn og 3 oldebarn.

Diamantbrudeparet tilbringer dagen hos sin datter og svigersønn i Ringsted, Danmark.

Siste gang jeg besøkte henne på Svelvik sykehjem fortalte hun meg at hun følte seg gammel og mett av dage, og 19. mai 1980 døde hun, 97 år gammel.

Fra Anna sin 90-års dag i 1973, med Jørgen og Jenny Prøis

Marit Røed
2023

